

*Новак Євгенія Володимирівна,
Литвиненко Олександр Васильович,
Сапіга Петро Анатолійович,
аспіранти кафедри організації та управління будівництвом КНУБА*

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ПРО ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ В БУДІВЕЛЬНІЙ СФЕРІ

Сфера здійснення держзакупівель сьогодні є актуальною як для замовників, так і для учасників тендерів. При цьому будь-яка неточність в оформленні документів, дотримання термінів окремих етапів чи у процесі проведення тендеру може мати негативні наслідки. На порядок укладення договору про закупівлю за результатами торгів розповсюджуються норми Цивільного [1] та Господарського[2] кодексів України. При цьому слід враховувати, що у будівництві основними тенденціями розвитку галузі, без врахування яких досягнення конкурентних переваг будівельним підприємствами у стратегічній перспективі буде суттєво ускладненим [6, с.25] є:

1. Вхід України в Європейський економічний простір, реалізація проектів з приведення української національної системи стандартизації у відповідність до вимог і правил, згідно з якими функціонують системи національної стандартизації держав – членів Європейського Союзу.

2. Впровадження програми енергозбереження, енергоефективних технологій та ощадливого споживання ресурсів, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, безвідходних технологій, вторинних ресурсів, виробництва нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії.

3. Реалізація проектів екологічного спрямування, застосування екологічно чистих матеріалів та сировини, зменшити викиди парникових газів в атмосферу, виробництво удосконалених матеріалів.

4. Деретуляція у будівництві.

5. Дія фінансово-економічної та політичної криз, воєнних дій на сході.

Ці особливості довгострокового розвитку мають бути відображені у майбутніх змінах законодавства щодо державних закупівель. Сьогодні

усі державні закупівлі можна поділити на «допорогові» та «надпорогові», відповідно до п. 1 ст. 2 Закону України «Про публічні закупівлі»[3]:

а). Допорогові - очікувана вартість менше 200 000 грн. для товарів і послуг та 1,5 млн. грн. для робіт, а також менше 1 млн. грн. для товарів і послуг та 5 млн. грн. – для робіт (для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання). Правила проведення визначаються Порядком здійснення допорогових закупівель [4].

б). Надпорогові - очікувана вартість закупівлі дорівнює або перевищує 200 000 грн. та 1,5 млн. грн. для робіт, а також дорівнює або перевищує 1 млн. грн. для товарів і послуг та 5 млн. грн. для робіт (для замовників, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання), підпадають під сферу застосування Закону України «Про публічні закупівлі» [3]

Закон України «Про публічні закупівлі» визначає:

- відкриті торги – найбільш поширений вид закупівель;
- конкурентний діалог;
- переговорна процедура.

Процедура *відкритих торгів* дозволяє брати участь у торгах будь-якому учаснику, який зацікався оголошенням, подав свою пропозицію. Процедура відкритих торгів може бути застосована практично для будь-якого предмета закупівлі, крім тих ринків яких обмежений.

Конкурентний діалог застосовують, якщо не можна точно визначити технічні та якісні характеристики товару, роботи, послуги, він є двоетапною процедурою, яка передбачає проведення переговорів з учасниками на першому етапі, метою яких є підготовка оптимальних технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі. Оптимальною ця процедура є для закупівель, які носять складний, спеціалізований характер, зокрема будівельних робіт, послуг, виконання яких з використанням різних технічних рішень.

Переговорна процедура - замовник укладає договір з учасником без торгів, а після проведення переговорів з одним або кількома учасниками. Для застосування процедури замовник повинен мати одну з підстав [3, с.12]:

1) закупівля творів мистецтва, пов'язаної із захистом прав інтелектуальної власності, або укладення договору про закупівлю з переможцем архітектурного чи мистецького конкурсу;

2) відсутність конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи;

3) нагальна потреба у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням особливих економічних чи соціальних обставин, що унеможливають дотримання замовниками строків для проведення тендеру (ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, наданням гуманітарної допомоги тощо).

4) якщо замовником було двічі відмінено тендер через відсутність достатньої кількості учасників;

5) потреба здійснити додаткову закупівлю в того самого постачальника з метою уніфікації, стандартизації або забезпечення сумісності з наявними товарами, технологіями, роботами чи послугами, якщо заміна попереднього постачальника (виконавця робіт, надавача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру;

б) необхідність проведення додаткових будівельних робіт, не зазначених у початковому проекті, які стали через непередбачувані обставини необхідними для виконання проекту за сукупності таких умов: договір буде укладено з попереднім виконавцем цих робіт, такі роботи технічно чи економічно пов'язані з головним (первинним) договором; загальна вартість додаткових робіт не перевищує 50 відсотків вартості головного (первинного) договору;

7) закупівля юридичних послуг, пов'язаних із захистом прав та інтересів України, у т.ч. з метою захисту національної безпеки і оборони.

Законом «Про публічні закупівлі» передбачені такі строки для укладення договору про закупівлю [3, с.14]:

- *Відкриті торги*- не раніше ніж через 10 календарних днів з дати оприлюднення повідомлення про намір укласти договір про закупівлю та не пізніше ніж через 20 календарних днів з дня прийняття рішення.

- *Переговорна процедура* – не раніше ніж через 10 календарних днів (п'ять календарних днів - у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених пунктом 3 частини другої ст.35) з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір;

- не пізніше 35 календарних днів (20 календарних днів - у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених

пунктом 3 частини другої статті 35) з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір за результатами застосування переговорної процедури закупівлі.

Здійснення *допорогових закупівель* [4, с.2] передбачено у строк не раніше ніж через 2 робочих дні після оприлюднення рішення про переможця, але не пізніше ніж 30 календарних днів після закінчення строку подання пропозицій.

В закупівлях для забезпечення потреб оборони [5] договір укладається у строк не раніше ніж через 4 робочі дні та не пізніше ніж через 10 робочих днів з дня оприлюднення повідомлення про намір укласти договір про закупівлю.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 – VI (Редакція станом на 20.02.2016 р.).
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435 – IV (Редакція станом на 19.07.2017 р.).
3. Про публічні закупівлі. Закон України від 21.12.2017 р. 922-VIII (Редакція станом на 27.01.2018р.).
4. Наказ №35 “Про затвердження Порядку здійснення допорогових закупівель”
5. Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони Закон України від 21.12.2017р. 922-VIII (Редакція станом на 27.01.2018р.).
6. Беленкова О.Ю. Тенденції розвитку будівельної галузі як чинники формування стратегічної конкурентоспроможності будівельних підприємств Будівельне виробництво.– 2014. – Вип. 57. – С.24 - 30.
7. Основи зовнішньоекономічної діяльності: методичні рекомендації / Р.Я. Зельцер, В.М. Погорельцев, Є.Р. Зельцер. – К.: КНУБА, 2017. – 47 с.
8. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 1997 р. N 112 (Редакція станом на 26.07.2011 р.).
9. Загальні умови укладання та виконання договорів підряду в капітальному будівництві. Затверджено Постановою Кабінета Міністрів України від 01.08.2005 р. № 668. З урахуванням змін.